

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 694/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M. s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. P. Ď., B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 26 ods. 1, 2 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3 Sž/22/2013 a jeho rozsudkom z 11. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M. s. r. o. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2013 doručená sťažnosť, doplnená podaním z 22. augusta 2013, spoločnosti M. s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj navrhovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 26 ods. 1, 2 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní o opravnom prostriedku sťažovateľky vedenom pod sp. zn. 3 Sž/22/2013 a jeho rozsudkom z 11. júna 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených pisomnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení navrhovateľky „v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne (Rada pre vysielanie a retransmisiu B., pozn.) . RP/049/2012 zo dňa 11. septembra 2012“.

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“, príp. „odporkyňa“) predmetným rozhodnutím vyslovila, že sťažovateľka (účastník správneho konania) „porušil povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že na programovej službe J. odvysielal

- dňa 03. 04. 2012 o cca 17:17 hod. v rámci programu N. o 17:00 príspevok s názvom HAV DU JU DU? – Video žiačky strednej školy, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahol do práva na zachovanie osobnej cti uitelky, ktorá bola zobrazená v procese vyučby

a

- dňa 04. 04. 2012 o cca 17:08 hod. v rámci programu N. o 17:00 príspevok s názvom KAM ZMIZLI KVALITNÍ ANGLIČTINÁRI? – Školy ich nemajú ako zaplatiť, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahol do práva na zachovanie osobnej cti uitelky zobrazenej ako prvej v poradí v procese vyučby a uitelky zobrazenej ako druhej v poradí v procese vyučby,

za čo mu ukladá podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. d) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu - pokutu, určenu podľa § 67 ods. 5 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. vo výške 5 000,- ., slovom pttisic eur.“.

O odvolaní sťažovateľky z 25. októbra 2012 rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Sž/22/2012 z 11. júna 2013, ktorým potvrdil „rozhodnutie odporkyne č. RP/049/2012 zo dňa 11. septembra 2012“ a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 500 .

2. Sťažovateľka uviedla, že «najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zasiahol do základného práva sťažovateľky na spravodlivý súdne konanie, súdnu a inú právnu ochranu a práva na slobodu prejavu garantované Ústavou SR a Dohovorom, a to konkrétne ustanovenia článku 26 ods. 1, 2, 4 a článok 46 ods. 1 a ods. 2 v spojení s článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj článku 6 ods. 1 a článku 10 ods. 1 a 2 Dohovoru a subsidiárne ustanovenia článku 1 Dohovoru, pretože:

- svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil,
- nevysporiadal sa s obranou sťažovateľa,
- nevysporiadal sa s „vyvážením“ práva na slobodu prejavu a práva na informácie s právom na ochranu osobnosti a ľudskej dôstojnosti.

Sťažovateľka sa domnieva, že jej ústavné právo na súdnu ochranu bolo porušené, nakoľko z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé odôvodnenie právneho názoru najvyššieho súdu...

... najvyšší súd napadnutým rozhodnutím aplikoval výlučne „formálny aspekt“, pričom opomenul posúdiť obsah existujúceho právneho vzťahu (materiálny aspekt). Z obsahu existujúceho právneho vzťahu jednoznačne vyplýva, že právne vzťahy vznikajúce pri ochrane ľudskej dôstojnosti (ochrane osobnosti) sú výlučne súkromnoprávnej povahy a zakladajú „spor“ medzi dvoma osobami súkromného práva. Spor medzi dvoma osobami súkromného práva (ak spor vznikol) má právomoc rozhodovať jedine všeobecný súd, pokiaľ nejde o prípady delenej právomoci podľa ustanovenia § 8 O. s. p. Žiaden právny predpis neustanovuje „delenú“ právomoc všeobecných súdov a Rady v sporoch o ochranu ľudskej dôstojnosti (ochranu osobnosti)...

... najvyšší súd interpretoval a aplikoval dotknuté právne predpisy spôsobom, ktorý nie je zlučiteľný sústavou, t. j. z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný, neudržateľný a v konečnom dôsledku by viedol k odmietnutiu spravodlivosti. Sťažovateľka uvádza, že postupom najvyššieho súdu došlo k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, práva na zákonného sudcu a práva na rozhodnutie o vecí občianskoprávnej povahy nezávislým a nestranným súdom.».

4. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti M., s. r. o... na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1), ods. 2) a ods. 4), právo na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2), Ústavy... a čl. 6 ods. 1 a čl. 10... dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu... v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 3Sž/22/2012 zo dňa 11. 06. 2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu... v konaní o odvolaní pod sp. zn.: 3 Sž/22/2012 zo dňa 11. 06. 2013, sa zrušuje vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd... je povinný uhradiť spoločnosti M., s. r. o... trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 EUR... “

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice... Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Podľa čl. 10 ods. 2 dohovoru výkon týchto slobôd (sloboda prejavu), pretože zahŕňa aj povinnosť aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

9. Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 a čl. 46

ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 SŽ/22/2012 z 11. júna 2013, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie, t. j. stotožnil sa s faktickými a právnymi názormi a závermi rady, ktoré však podľa názoru sťažovateľky vyplývali z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a jeho následného nesprávneho posúdenia. Najvyššiemu súdu v podstatnom vytykala arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť jeho rozhodnutia (pozri tiež bod 3).

10. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

11. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní

sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 3 SŽ/22/2012 z 11. júna 2013 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy (resp. dohovoru).

12. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zisteného skutkového stavu a na tomto základe vyvedených právnych záverov. Najvyšší súd v odôvodnení okrem iného uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne na základe podaného opravného prostriedku preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom podľa § 246 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 2501 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a § 64 ods. 6 zákona č. 308/2000 Z. z. a na pojednávaní súdu dňa 11. 06. 2013 po preskúmaní dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a po oboznámení sa s ústnymi vyjadreniami zástupcov účastníkov konania, ako aj s obsahom pripojeného administratívneho spisu č. 306-PLO/O-3595/2012, s obsahom rozhodnutia Rady č. RP/049/2012 zo dňa 11. 09. 2012, ako aj s obsahom obrazovo-zvukového záznamu a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

Z obsahu spisového materiálu, ktorý bol predložený súdu vyplýva, že v tejto veci bolo začaté správne konanie oznámením o začatí správneho konania č. 306-PLO/O-3595/2012 zo dňa 26. 06. 2012, ktoré bolo doručené advokátovi navrhovateľky dňa 09. 07. 2012. V spise je pripojený obrazovo-zvukový záznam predmetných programov, opätovná výzva na vyjadrenie k podkladom pre rozhodnutie, vyjadrenie navrhovateľky k oznámeniu o začatí správneho konania, zápisnica ohlasovaní Rady zo dňa 11. 09. 2012, rozhodnutie Rady č. RP/049/2012 zo dňa 11. 09. 2012.

Na podklade uvedeného, v rámci prípravy pojednávania po tom, ako sa senát najvyššieho súdu oboznámil s obsahom pripojeného obrazovo-zvukového záznamu, bolo súdom zistené, že navrhovateľka odvysielala na programovej službe J. dňa 03. 04. 2012 so začiatkom o 17:17:03 hod. v rámci programu N. o 17:00 príspevok s názvom HAV DU JU DU? – Video žiačky strednej Školy a dňa 04. 04. 2012 so začiatkom o 17:08:32 hod. v rámci programu N. o 17:00 príspevok s názvom KAM ZMIZLI KVALITNÍ ANGLIČTINÁRI?

– Školy ich nemajú ako zaplatiť. V oboch príspevkoch boli zobrazené učiteľky v procese výučby, ktoré bolo možné identifikovať.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

V prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje súd podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. (§ 2501 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 2501 ods. 2 O. s. p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Úlohou senátu najvyššieho súdu v posudzovanej veci bolo postupom podľa tretej hlavy piatej časti O. s. p. preskúmať zákonnosť postupu a napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že dňa 03. 04. 2012 o cca 17:17 hod. odvysielala v rámci programovej služby J. v programe N. o 17:00 príspevok s názvom HAV DU JU DU? – Video žiačky strednej školy, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahol do práva na zachovanie osobnej cti učiteľky, ktorá bola zobrazená v procese výučby a dňa 04. 04. 2012 o cca 17:08 hod. v programe N. o 17:00 príspevok s názvom KAM ZMIZLI KVALITNÍ ANGLIČTINÁRI? – Školy ich nemajú ako zaplatiť, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasiahol do práva na zachovanie osobnej cti učiteľky zobrazenej ako prvej v poradí v procese výučby a učiteľky zobrazenej ako druhej v poradí v procese výučby.

Podľa § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú spôsobom svojho spracovania a svojím obsahom zasahovať do ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd iných.

Podľa § 67 ods. 5 písm. e/ zákona č. 308/2000 Z. z. Rada uloží pokutu vysielateľovi televíznej programovej služby okrem vysielateľa prostredníctvom internetu od 3.319 € do 165.969 € a vysielateľovi rozhlasovej programovej služby od 497 € do 49.790 €, ak vysiela programy a iné zložky programovej služby, ktorých obsah je v rozpore s povinnosťami podľa § 19...

Podľa § 16 ods. 3 písm. 1/zákona č. 308/2000 Z. z. vysielateľ je povinný uchovávať súvislé záznamy vysielania počas 45 dní odo dňa ich vysielania v zodpovedajúcej kvalite; na vyžiadanie rady poskytne vysielateľ záznam vysielania na zvyčajnom technickom nosiči, ktorého druh určí rada v licencií po dohode s vysielateľom.

Najvyšší súd preskúmal, či napadnuté rozhodnutie odporkyne nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, či jej závery zodpovedajú zásadám logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom.

Po oboznámení sa s obsahom oboch posudzovaných príspevkov sa najvyšší súd stotožnil s názorom odporkyne, že obsah príspevkov, a teda hodnotiace výroky, ktoré v ňom zazneli, zasiahli do ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd dotknutých pedagógov, a to najmä s prihliadnutím na značne dehonestujúce vyjadrenia moderátorov v prvom príspevku odvysielanom dňa 03. 04. 2012 (ďalej len prvý príspevok), ktorí sa na odvysielanom videu zabávali a výsmešné napodobňovali výslovnosť zobrazenej pedagogičky, keď moderátor povedal anglickú frázu „lámanou“ angličtinou. Ako už najvyšší súd uviedol v rozhodnutí sp. zn. 5 Sž/18/2011 zo dňa 29. 03. 2012 verejný výsmech je zásahom do ľudskej dôstojnosti v zmysle § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. Druhý príspevok, odvysielaný dňa 04. 04. 2012 (ďalej len druhý príspevok), bol uvedený slovami, ktoré prirovnávali učiteľku z prvého príspevku k ukrajinskému kamionistovi, čo sa týka jej výslovnosti. Následne bolo opätovne odvysielané video s učiteľkou z prvého príspevku s technicky upravenou tvárou, ale s nezmeneným hlasom a ďalšie amatérske video, na ktorom bola zobrazená učiteľka angličtiny s tvrdou výslovnosťou. Video s druhou učiteľkou nebolo po obrazovej ani zvukovej stránke nijako upravené. Odporkyňa a ani najvyšší súd nepopierajú aktuálnosť témy a záujem verejnosti dozvedieť sa o nedostatkoch v slovenskom školstve, avšak spôsob a obsah spracovania predmetných príspevkov, konkrétne výsmešné vyjadrenia moderátorov ku konkrétnym zobrazeným učiteľkám, neprispievali k informačnej hodnote spracovanej témy.

Podľa názoru súdu Rada správne uviedla, že v prípade, ak je aj jazyková vybavenosť zobrazených učiteliek nízka, čo je spôsobené nedostatkom financií a neschopnosťou zaplatiť vysoko kvalifikovaných pedagógov anglického jazyka, neoprávňuje to vysielateľa používať predmetné amatérske videá difamujúcim spôsobom. Takýto spôsob zobrazenia videí presiahol rámec vecnej kritiky, pretože boli komentáre a reakcie moderátorov k zobrazeným

osobám dehonestujúce. Rada sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadala s otázkou legality (pokuta uložená na základe § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z.), ako aj s otázkou legitimacy (ochrana práva na zachovanie osobnej cti zobrazených učiteliek). Rovnako sa odporkyňa zaoberala aj otázkou proporcionality, keď posudzovala, či ochrana osobnej cti zobrazených učiteliek prevážila nad slobodou prejavu navrhovateľky. Obe učiteľky boli v predmetných videách dostatočne identifikovateľné pre svoje okolie, preto z tohto pohľadu mohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty podľa § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z. Na identifikovateľnosť nie je nevyhnutné, aby bola dotknutá osoba identifikovaná prostredníctvom osobných údajov, avšak postačuje, ak je dotknutá osoba identifikovateľná čo i len pre užšiu verejnosť.

Sloboda prejavu patrí k najdôležitejším politickým základným právam, pretože prispieva k názorovej pluralite v spoločnosti. Dôležité je všetko, čo je ohľadom danej témy zobrazené, odvysielané a v akom kontexte a aby boli predkladané informácie objektívne a vyvážené. Spôsob zobrazenia danej témy však musí byť taký, ktorý neznižuje ľudskú dôstojnosť, t. j. snaží sa konkrétne zobrazené osoby za podmienok daných povahou vysielanej informácie, čo možno najviac chrániť.

K námietke navrhovateľky týkajúcej sa posúdenia skutku, ako pokračujúceho správneho deliktu, senát najvyššieho súdu uvádza, že skutočnosť, že páchatel' porušil tú istú povinnosť nestačí na vyhodnotenie jeho konania ako pokračujúceho správneho deliktu (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sž/41/2011). Odporkyňa použitím správnej úvahy posudzuje všetky protiprávne konania individuálne. O pokračujúci správny delikt by išlo v prípade ak čiastkové útoky, vedené jednotným zámerom, spojené rovnakým alebo podobným spôsobom spáchania, časovo spolu súviseli, súvisel by aj ich predmet útoku a naplnili by rovnakú skutkovú podstatu. Odporkyňa posúdila, že v danom prípade nebola naplnená podmienka objektívnej súvislosti v spôsobe spáchania protiprávneho konania a ani objektívna súvislosť v čase a predmete útoku jednotlivých konaní, na ktoré poukázala navrhovateľka. Najvyšší súd sa viackrát vo svojej judikatúre vyjadril k analógii trestného práva so správnym trestaním, avšak zatiaľ nie sú stanovené jednoznačné podmienky pre použitie analógie trestného práva v administratívnom trestaní. Výbor ministrov poskytol dňa 13. 02. 1991 na 452 stretnutí zástupcov ministrov Odporúčanie Výboru ministrov č. (91) 1 členským štátom o správnych sankciách, pričom medzi tam uvedenými zásadami sa

nenachádza žiadna zásada, podľa ktorej by na základe analógie bolo potrebné v správnom konaní aplikovať pravidlá pre triedenie trestných činov z časového hľadiska, takým spôsobom ako to požaduje navrhovateľka.

Výrok administratívneho rozhodnutia o správnom delikte musí obsahovať popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu spáchania. Najvyšší súd sa nestotožnil s námietkou navrhovateľky ohľadom výrokovej časti rozhodnutia, keďže z výroku rozhodnutia je zrejmé, kedy bol správny delikt spáchaný (03. 04. 2012 o cca 17:17 hod., 04. 04. 2012 o cca 17:08 hod.), ako bol spáchaný (odvysielanie príspevku s názvom HAU DU JU DU? – Video žiačky strednej školy a príspevku s názvom KAM ZMIZLI KVALITNÍ ANGLIČTINÁRI? – Školy ich nemajú ako zaplatiť), s uvedením ustanovenia zákona (§ 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z.) a v akom programe odvysielanom navrhovateľkou (oba príspevky boli odvysielané v rámci programu N. o 17:00). Z takto formulovaného výroku je zrejmé o aký skutok ide a akým spôsobom došlo k porušeniu zákona. Výrok s obdobnou formuláciou posudzoval aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 322/2011 zo dňa 27. 07. 2011 a námietku sťažovateľa ohľadom formulácie výroku vyhodnotil ako nedôvodnú.

K námietke navrhovateľky ohľadom postupu odporkyne voči navrhovateľke pri vyžiadaní záznamu vysielania senát najvyššieho súdu poukazuje na svoje skoršie rozhodnutia, kde sa už touto námietkou podrobne zaoberal. Ide napr. o rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sž/18/2011 zo dňa 29. 03. 2012, z ktorého vyberá: „Pokiaľ ide o samotnú žiadosť o poskytnutie záznamu najvyšší súd k argumentácii navrhovateľa uvádza, že zákon síce výslovne neupravuje formu a náležitosti tohto úkonu, ale vzhľadom na skutočnosť, že v podstate ide o výzvu na splnenie povinnosti vysielateľa uloženej mu zákonom, považuje doterajší spôsob konania Rady za súladný s účelom tohto ustanovenia zákona.

Požiadavka navrhovateľa na vydávanie samostatných rozhodnutí Rady za účelom vyžiadania záznamu vysielania v lehote do 45 dní od vysielania, vzhľadom na zloženie Rady (§ 6 zákona č. 308/2000 Z. z.), možnú periodicitu jej zasadaní, prípadné námietky vysielateľa proti dôvodom, resp. oprávnenosti žiadosti a potrebu rozhodnutia o týchto námietkach, predstavuje zbytočnú formalizáciu postupov, ktorá nemá oporu v citovanom zákonom ustanovení. Preto jej uplatnenie v predmetnej veci prvýkrát ako odvolacieho

dôvodu, najvyšší súd vychádzajúc jednak z citovaných ustanovení zákona č. 308/2000 Z. z., jeho účelu a systematickej súvislosti a jednak z doteraz ustálenej súdnej praxe a judikatúry, vyhodnotil ako zjavne účelové až špekulatívne.“

Taktiež aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 564/2012 zo dňa 13. 11. 2012 uviedol: „K problému formy, akou Rada požadovala záznam vysielania od sťažovateľky, ústavný súd uvádza, že ide o námietku, ktorá nedosahuje ústavnú relevanciu. Ak zákon formálnu podobu procesného úkonu smerujúceho k realizácii kompetencie správneho orgánu nepredpisuje, potom z ústavného hľadiska nie je významné, akou formou správny orgán predmetný procesný úkon uskutoční. Dôležitá je len jeho obsahová stránka tak, aby adresát úkonu bol spôsobilý jednoznačne identifikovať správny orgán a povinnosť, ktorej splnenie sa od neho očakáva. Sťažovateľka v tomto zmysle žiadne námietky v sťažnosti nepredniesla, preto je akceptovateľný spôsob, akým sa najvyšší súd s otázkou formy realizácie dotknutého oprávnenia Rady vysporiadal.“

V súvislosti s námietkou nezákonného procesného postupu a nezákonne získaného dôkazného prostriedku senát najvyššieho súdu poukazuje na rímskoprávne pravidlo „nullus videtur dolo facere, qui iure suo utitur“ (nekoná protiprávne ten, kto využíva svoje práva), podľa ktorého, ak niekto koná v súlade s právom, nemožno takéto konanie považovať za protiprávne, nezákonné. Vysielatelia majú v zmysle § 16 ods. 3 písm. V zákona č. 308/2000 Z. z. povinnosť uchovávať záznamy vysielania počas 45 dní od ich vysielania a na vyžiadanie ich poskytnúť Rade. Rada má tejto povinnosti zodpovedajúce oprávnenie podľa § 5 ods. 1 písm. m/ zákona č. 308/2000 Z. z. žiadať záznamy vysielania od vysielateľov. Je pravdou, že na administratívne konanie týkajúce sa porušenia zákona č. 308/2000 Z. z. je potrebné aplikovať zásady trestného konania, avšak je potrebné uviesť, že Rada postupovala v súlade so zákonom č. 308/2000 Z. z. a predloženie záznamu vysielania nie je možné považovať za predloženie dôkazu vo svoj neprospech. Predloženie záznamu vysielania predstavuje predloženie informácií, ktoré je vysielateľ povinný predložiť podľa zákona č. 308/2000 Z. z., je získaný na základe zákonného splnomocnenia a podmienok stanovených pri udelení licencie na vysielanie a preto nie je získaný v rozpore so zákonom.

Správny orgán svojím konaním neporušil prezumpciu nevinoty, keďže v oznámení o začatí predmetného správneho konania uviedol, že začína správne konanie voči M., s. r.

o., vo veci možného porušenia § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z., teda odporkyňa na začiatku správneho konania konštatovala možnosť spáchania správneho deliktu a až v rozhodnutí č. RP/049/2012 zo dňa 11.09.2012, ktorým ukončila celé administratívne konanie konštatovala porušenie predmetného ustanovenia, čím len realizovala svoju právomoc a pôsobnosť v zmysle § 4 ods. 2, § 5 ods. 1 písm. g/, § 64 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z.

K problematike ústavnosti § 16 ods. 3 písm. l/ zákona č. 308/2000 Z. z. sa tiež najvyšší súd vyjadril už viackrát vo svojich rozhodnutiach, napr. rozhodnutie sp. zn. 8 SŽ/29/2011 zo dňa 24. 07. 2012: „Porušenie zákazu donucovania k sebaobviňovaniu (nemo tenetur se ipsum accusare) môže podľa ustálenej judikatúry ESLP viesť v určitých prípadoch k porušeniu čl. 6 Dohovoru, avšak v prejednávanej veci sa jednalo o splnenie zákonom stanovenej povinnosti, navrhovateľka nekonala ako osoba obvinená respektíve podozrivá zo spáchania správneho deliktu v priebehu konania o správnom delikte.“ Obdobne aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ/19/2012 zo dňa 30. 10. 2012: „Záznam vysielania, ktorý si odporkyňa v súlade so zákonom vyžiadala, presne a úplne zachytáva skutkový stav, obsah vysielania. V čase vyžiadania si záznamu ešte neprebíhalo správne konanie voči vysielateľovi. Vyžiadanie si záznamu vysielania ako jednej z foriem výkonu dohľadu nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich vysielanie a jeho predloženie, nie je predložením dôkazu proti sebe, ale poskytnutím informácií o svojej činnosti, s ktorým počíta všeobecne záväzný právny predpis. Takto získaný záznam, ktorý sa v správnom konaní môže stať podkladom pre rozhodnutie, nie je možné považovať za nezákonný, resp. neprípustný, ako to v podanom odvolaní navodzuje navrhovateľ.“

Pre úplnosť senát najvyššieho súdu poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 SŽ/24/2012 zo dňa 27. 03. 2013: „Pokiaľ ide o samotnú žiadosť o poskytnutie záznamu najvyšší súd k argumentácii navrhovateľky uvádza, že Rada neporušila žiadne ustanovenie zákona vyžiadanim si záznamu vysielania a vysielateľ poskytnutím záznamu plnil na základe požiadavky Rady svoju zákonom uloženú povinnosť vysielateľa. Prevádzkovanie vysielania je licencovanou činnosťou, na ktorú sú kladené osobitné požiadavky a predloženie záznamu z vysielania na požiadanie Rady je súčasťou licencie na vysielanie a má evidenčný a archivačný charakter. Záznam vysielania, ktorý si odporkyňa v súlade so zákonom vyžiadala, presne a úplne zachytáva skutkový stav a obsah vysielania.

V čase vyžiadania si záznamu ešte neprebiehalo správne konanie voči vysielateľovi. Vyžiadanie si záznamu vysielania ako jednej z foriem výkonu dohľadu nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich vysielanie a jeho predloženie nie je predložením dôkazu proti sebe, ako sa mylne domnieva navrhovateľka, ale poskytnutím informácii o svojej činnosti, s ktorým počíta všeobecne záväzný právny predpis. Takto získaný záznam, ktorý sa v správnom konaní môže stať podkladom pre rozhodnutie, nie je možné považovať za nezákonný resp. neprípustný, ako to v podanom odvolaní navodzuje navrhovateľka. Samotnú existenciu tejto povinnosti nemožno preto vnímať ako rozpornú s čl. 6 Dohovoru, naviac, ide o predloženie pasívneho záznamu právnickou osobou, ktoré nevykazuje znaky podávania svedectva vo svoj neprospech. Najvyšší súd poukazuje v tejto súvislosti na svoju judikatúru, ktorá sa charakterom záznamu vysielania zaoberala (napríklad rozsudky vo veciach 3 Sž/23/2012, 5 Sž/18/2011, 5 Sž/37/2011) a od ktorej nemá dôvod sa v prejednávanom prípade odchýliť. Námietka navrhovateľky týkajúca sa použitia nezákonne získaného dôkazu je preto podľa názoru najvyššieho súdu neopodstatnená.“

Rovnako je potrebné poukázať i na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP), predovšetkým na tie prípady, keď vnútroštátne právo stanovuje povinnosť poskytnúť štátnym orgánom určité informácie, pričom za nerešpektovanie tejto povinnosti hrozí subjektu uloženie sankcie. Podľa ESLP právo neobviňovať sám seba nejde až tak ďaleko, aby zahŕňalo napr. právo (nie povinnosť) podať daňové priznanie, aj keď je nesplnenie tejto povinnosti sankcionované, možno si len ťažko predstaviť účinné fungovanie daňových systémov v zmluvných krajinách. Privilégium nebyť nútený k vlastnému sebaobviňovaniu nie je podľa ESLP možné vykladať tak, že ide o poskytnutie určitej imunity pre činy motivované snahou vyhnúť sa sankcionovaniu (bližšie pozri napr. rozsudky Alien proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 10. 09. 2002; Elomaa proti Fínsku zo dňa 21. 04. 2009; O' Halloran a Francis proti Spojenému kráľovstvu).

K námietke navrhovateľa uplatnenej na súdnom pojednávaní dňa 11. 06. 2013 nad rámec dôvodov nezákonnosti napadnutého rozhodnutia uvedených v opravnom prostriedku, ako i po uplynutí lehoty na rozširovanie „žalobných“ dôvodov (§ 2501 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250h ods. 1 O. s. p.), smerujúcej k tomu, že v správnom spise sa nenachádza zápisnica, z obsahu ktorej by vyplývalo, že sa rada oboznámila s obsahom obrazovo-zvukových záznamov posudzovaných programov, súd dodáva, že v napadnutom rozhodnutí

odporkyňa i na str. 2 v poslednom riadku konštatovala, že po získaní všetkých podkladov pre rozhodnutie a oboznámení sa s nimi v danej veci rozhodla, čo vzhľadom na skutočnosť, že obsahom pripojeného administratívneho spisu je i prepis/popis skutkového stavu obsahujúci doslovný prepis posudzovaných príspevkov, nie je podľa názoru najvyššieho súdu takou vadou, ktorá by mohla spôsobiť nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia.

Na základe uvedených skutočností dospel senát najvyššieho súdu k záveru, že nie je dôvod na postup, ktorý navrhla navrhovateľka. Preto najvyšší súd konanie vo veci samej neprerušil a neobrátil sa na Ústavný súd Slovenskej republiky s otázkou, či je ustanovenie § 16 ods. 3 písm. 1/ zákona č. 308/2000 Z. z. v súlade s čl. 46 Ústavy a s či. 6 Dohovoru, o čom rozhodol uznesením zo dňa 21. mája 2013,

K námietke navrhovateľky, že neboli vypočuté osoby, do ktorých dôstojnosti bolo zasiahnuté, senát odvolacieho súdu uvádza, že skutkový stav bol odporkyňou zistený v dostatočnej miere, keďže pre posúdenie veci je rozhodujúce to, čo bolo navrhovateľkou reálne odvysielané. Prípadné výpovede svedkov by už nemali vplyv na obsah odvysielaného komunikátu a teda, ani na posúdenie veci samotnej.

Rada chráni verejný záujem, aby vo vysielaní vysielateľov nedochádzalo k neoprávneným zásahom do ľudskej dôstojnosti. Občiansko-právne spory týkajúce sa ochrany osobnosti, ktoré rozhodujú všeobecné súdy, predstavujú úplne iný procesný inštitút ochrany, na ktorý konanie o porušení § 19 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z. z., kde má právomoc konať a rozhodovať Rada, nemá vplyv. Rada má povinnosť konať a rozhodovať v zákonom stanovených lehotách, a preto je postup, ktorý navrhla navrhovateľka, aby bola aplikácia ochrany podľa § 19 ods. 1 písm. a/ zo strany Rady až následná, po rozhodnutí súdu o otázke zásahu do ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby, neodôvodnený.

Keďže v rozsahu navrhovateľkou vymedzených odvolacích dôvodov nebolo zistené pochybenie pri aplikovaní relevantných zákonných ustanovení, najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené, napadnuté rozhodnutie Rady č. RP/049/2012 zo dna 11.09,2012 podľa § 250q ods. 2 O. s. p. potvrdil.»

13. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu (a v jeho rozsahu tiež prvostupňové rozhodnutie, keďže bolo potvrdené odvolacím súdom, pozn.) obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. Ústavný súd poznamenáva, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sž/22/2012 z 11. júna 2013 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne odvolacie závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav (odvolávajúc sa aj na predošlé konanie vo veci, pozn.), k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inšinciou v systéme všeobecného súdnictva.

15. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie)

nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Keďže sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 26 ods. 1, 2, 3 a 4 ústavy len z dôvodu nepreukázania a neodôvodnenia oprávnenosti zásahu do slobody prejavu záverov napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa osobitne uvedeným článkom ústavy, ktorý mal byť podľa nej taktiež porušený. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy.

17. Absencia porušenia ústavnoprávných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru (IV. ÚS 116/05). Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

18. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že sťažnosť sťažovateľky je aj v časti namietajúcej porušenie čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy zjavne neopodstatnená.

19. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2013